

Oppstart av forvaltningsrevisjonsprosjekt

Kommunale anskaffelser

Saksbehandler: Kjerstin Johnsen (Vest-Finnmark kommunerevisjon IKS)

Saksopplysninger:

Bakgrunn:

Dette prosjektet har sin bakgrunn i *Plan for forvaltningsrevisjon 2013-2016* vedtatt av kommunestyret i Hammerfest den 21. juni 2012 (sak 43/12). Av planen framgår det at det skal utføres en forvaltningsrevisjon vedrørende kommunens anskaffelser.

I kommunens plan for forvaltningsrevisjon sies det blant annet følgende om dette fokusområdet:

«Lov og forskrift om offentlige anskaffelser stiller strenge krav til kommunens gjennomføring av anskaffelser. Dette gjelder både ved anskaffelser av varer og tjenester og ved bygg- og anleggskontrakter.

Loven stiller krav om at kommunen som oppdragsgiver skal opptre i samsvar med god forretningsskikk, sikre høy forretningsetisk standard i den interne saksbehandling og sikre at det ikke finner sted forskjellsbehandling mellom leverandører. En anskaffelse skal så langt det er mulig være basert på konkurranse. Kommunen skal sikre at hensynet til forutberegnelighet, gjennomsiktighet og etterprøvbarhet ivaretas gjennom anskaffelsesprosessen. Utvelgelse av kvalifiserte anbydere og tildeling av kontrakter skal skje på grunnlag av objektive og ikke-diskriminerende kriterier. Kommunen skal ikke diskriminere mellom leverandører på grunnlag av nasjonalitet, bruke standarder og tekniske spesifikasjoner som et virkemiddel for å hindre konkurranse, eller dele opp en planlagt anskaffelse i den hensikt å unngå at bestemmelser gitt i eller i medhold av loven kommer til anvendelse. Kommunen må også følge riktige anskaffelsesprosedyrer.

Det er viktig for kommunen at den inngår avtaler som er økonomisk gunstig og fyller kommunen sine behov. Det er også viktig at kommunen følger opp avtalene etter at de er inngått, og har systemer som sikrer at disse blir etterlevd av kommuneorganisasjonen i ettertid.

Ved brudd på regelverket kan kommunen bli ilagt overtredelsesgebyr av Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) eller bli saksøkt av tilbydere, noe som kan medføre erstatningsansvar. Hammerfest kommune har blitt klagd inn til KOFA seks ganger i perioden 2010 til mai 2012. I tre av sakene ble det konkludert med brudd på regelverket. I to av sakene ble det konkludert med at det ikke forelå brudd på regelverket. I den sjette saken ble klagen avvist da det ble konkludert med at klager ikke hadde saklig klageinteresse.

Kommunens investeringsregnskap viser at kommunen hadde investeringsutgifter på om lag kr 64 millioner i 2011. I 2010 var dette på om lag kr 133 millioner. I økonomiplan 2012-2015 er det lagt opp til investeringer for om lag kr 122 millioner i 2012, og investeringer for omlag kr 89 millioner, kr 86 millioner og kr 74 millioner for henholdsvis årene 2013, 2014 og 2015. I tillegg kommer en rekke innkjøp innenfor drift (varer og tjenester) som også må skje i henhold til reglene om offentlige anskaffelser.

Hammerfest kommune har retningslinjer for innkjøp. I tillegg har kommunen en oversikt over hvilke anskaffelsesprosedyrer som skal velges i forhold til nivået på innkjøpene. Dette for å sikre felles framgangsmåte for innkjøp i kommuneorganisasjonen. På kommunens hjemmeside finnes det en oversikt over ulike anskaffelsesdokumenter for Hammerfest kommune.

Hammerfest kommune har sagt opp avtalen med Finnut Consult AS, og er derfor ikke lengre med i Innkjøpssirkelen, som er et innkjøpssamarbeid mellom kommuner i Finnmark. Denne endringen kan medføre risiko for feil håndtering av regelverket om offentlige anskaffelser, men kan på den annen side også bety oppbygging av kompetanse og rutiner i kommunen.

Hammerfest kommunestyre vedtok i mars 2011 å innføre e-handel i kommunen (sak 11/2011). Innføring av elektronisk verktøy til støtte for anskaffelsesprosessene kan bidra til å realisere en betydelig gevinst og forbedringer. Hammerfest kommune kan oppnå reelle besparelser og effektivisering ved at dette blant annet sikrer at kommunen bedre kan kontrollere om leverandøren leverer i henhold til avtalen og fakturerer i henhold til avtalte priser. Dette kan også bedre muligheten for å få ut rapporter (budsjettoppfølging) som synliggjør både kjøp og bestilling, samt at det bidrar til rutiner for distribusjon og vedlikehold av informasjon om innkjøpsfaget og gjeldende avtaler. I vedtaket er det lagt opp til at kommunen på noe sikt (2-3 år) vil kunne få en kostnadsbesparelse på 4 – 7 % av posten kjøp av varer og tjenester.

Området er vesentlig for kommunen ut fra et økonomisk perspektiv og for kommunen sitt omdømme. Området er også vesentlig for tilbydere i en anskaffelsesprosess.»

Forslag til problemstillinger:

Revisjonen foreslår følgende hovedproblemstilling for undersøkelsen:

Følger Hammerfest kommune lov og forskrift om offentlige anskaffelser ved kjøp av varer og tjenester, og ved tildeling av bygge- og anleggskontrakter?

Regelverket om offentlige anskaffelser er svært omfattende, og vi foreslår følgende åtte sentrale områder for nærmere undersøkelse:

- *Er konkurransen kunngjort i henhold til anskaffelsesregelverket?*
- *Er benyttet anskaffelsesprosedyre i henhold til regelverket*
- *Inneholder konkurransegrunnlaget de opplysninger som forskriften krever?*

- *Er bruken av kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket?*
- *Er bruken av tildelingskriterier i henhold til regelverket?*
- *Er tidsfristene i henhold til regelverket?*
- *Bli anbudskonkurransen avsluttet i henhold til lov og forskrift?*
- *Er protokollføringen i henhold til regelverket?*

Revisjonskriterier:

Revisjonskriterier er samlebetegnelse på de krav og forventninger som brukes i den enkelte forvaltningsrevisjon for å vurdere den reviderte virksomhet. Revisjonskriteriene i denne undersøkelsen vil bli utledet fra lov om offentlige anskaffelser og forskrift om offentlige anskaffelser.

Gjennomføring:

Undersøkelsen vil etter planen igangsettes i løpet av høsthalvåret 2016. Metoden vil i all hovedsak være dokumentanalyse. Det vil også bli utført intervju med representant(er) fra kommunens administrasjon. Resultatene av undersøkelsen (utkast til rapport) vil bli sendt på verifisering til informantene. Deretter vil rapporten bli sendt på høring til rådmannen og til behandling i kontrollutvalget og kommunestyret.

Avgrensning:

Av praktiske og ressursmessige årsaker er det nødvendig å foreta en avgrensning av undersøkelsen. Revisjonen foreslår at undersøkelsen avgrenses til utvalgte anskaffelser igangsatt etter 1. januar 2015, og at vi kun ser på et utvalg anskaffelser med en verdi over kr 500.000,- (eks. mva.).

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget vedtar følgende hoved- og underproblemstillinger for forvaltningsrevisjonsprosjektet *Kommunale anskaffelser* i Hammerfest kommune:

Følger Hammerfest kommune lov og forskrift om offentlige anskaffelser ved kjøp av varer og tjenester, og ved tildeling av bygge- og anleggskontrakter?

- 1. Er konkurransen kunngjort i henhold til anskaffelsesregelverket?***
- 2. Er benyttet anskaffelsesprosedyre i henhold til regelverket?***
- 3. Inneholder konkurransegrunnlaget de opplysninger som forskriften krever?***
- 4. Er bruken av kvalifikasjonskrav i henhold til regelverket?***
- 5. Er bruken av tildelingskriterier i henhold til regelverket?***
- 6. Er tidsfristene i henhold til regelverket?***
- 7. Bli anbudskonkurransen avsluttet i henhold til lov og forskrift?***
- 8. Er protokollføringen i henhold til regelverket?***

2. Kontrollutvalget overlater til revisjonen å utarbeide underproblemstillinger og eventuelle tilleggsproblemstillinger i tilknytning til nevnte hoved- og underproblemstillinger.